

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1., 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Kaj pa sedaj? — Boj za Ljubljano. — V boj za kulturo in svobodo! — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Izid deželnozborskih volitev Razno. — Podlistek: Gospod Seljak. — Na težki poti.

Zaradi deželnozborskih volitev v petek je izšla ta številka dva dni prej.

Kaj pa sedaj?

Minile so volitve v kmetskih občinah, in izvršilo se je vse, kakor se je v tem položaju in v teh razmerah moralo zgoditi. Ne pomaga nikako olepšavanje, nikak izgovor: slovenske napredne stranke so delale še premalo vstrajno, s premajhno vnemo in brez zadostnega navdušenja. Manjka nam delavcev. Po mnogih krajih sploh ni nikakih organizacij, ali pa spe spanje pravičnega. Dosti je tudi voditeljev po deželi, ki so visoki gospodje in poznajo kmeta le tedaj, kadar ga potrebujejo, t. j. za časa volitev. Sicer pa nimajo z ljudstvom sploh nikakih stikov, nikakega razumevanja za njega težnje in želje. Sploh se zganemo pri nas vedno šele pred volitvami; sicer pa mineva čas brez shodov, brez sestankov, brez življenja. Kar priznajmo: tako je!

Seveda je tudi resnica, da ima naša nasprotna stranka mnogo lažje stališče. Na razpolago ima cerkev, prižnice, spovednice; vsaka večja vas ima nadvse vnetega agitatorja — duhovnika, ki ima pri našem kmetu ter zlasti pri kmeticah največji ugled in največjo veljavo. Duhovnik nima ne žene, ne otrok; in ker ga izvrševanje poklica navadno ne zavzema popolnoma, njegovo srce naravnost hrepeni po nekakem namenu življenja. In ta najvišji

namen večine slovenskega duhovništva je — politika. Z vso fanatičnostjo se posveča strankarski politiki, žrtvuje jej skoraj ves svoj čas in tudi mnogo denarja. Ustvarili so močno organizacijo... Noč in dan so delali klerikaleci, zbirali so dan na dan ljudi okrog sebe, jih organizirali v društva ter jim govorili o pogubonosnem, grešnem „liberalizmu“, ki žene svoje duše naravnost v pekel. Ustanavljali so društva, razpošiljali poljudno pisane liste, prirejali veselice, predavanja i. dr. Naprednjaki pa nimamo niti enega poljudno pisanega lista za priprosto ljudstvo, ki bi bil razširjen po vsem Slovenskem. Sploh nam manjka organizacije časopisja, manjka živega zanimanja za društva na deželi ter požrtvovalnega, sistematskega, neutrudnega delovanja na vseh koncih in krajih slovenske domovine. Kaj pomaga, če se posamezne osebe toliko trudijo in res tudi nad mero žrtvujejo za svojo napredno stranko, ko pa ogromna večina ne stori skoraj ničesar! — Toda sedaj nas je menda vendar že izužilo! Baš zadnje volitve so nam glasen klic, da se dvignimo in začnimo hitro, takoj z resnim, vstrajnim delom. Predvsem nam je treba skrbeti, da se razširi naše časopisje povsod; potem bo ljudstvo samo videlo, da nismo nikaki „grobokopi“ svojega naroda, nego mu hočemo le najboljše. Za razširjanje našega časopisja pa skrbi na deželi najlažje naše zavedno učiteljstvo, kakor skrbi za razširjanje klerikalnih listov duhovništvo. Dalje moramo ustanavljati razna izobraževalna društva ter zadruge, ki bodo skrbeli za gmotno olajšanje našega meščana in kmeta. Sploh delajmo, delajmo in skrbimo za kulturo in gmotni, gospodarski prospeh ljudstva! Bodimo mu ljubeznivi svetovaleci in prijatelji, ne pa — gospodje! Z duševno osvo-

bojo pride vse drugo! Človek, ki zna misliti s svojo glavo, ki se je kaj učil in je kaj videl, ne bo slepo verjel vsega, kar mu natvezi kdo! Prosvetljeno ljudstvo ne pojde kar na prazne besede za zagrizenimi nazadnjaki, kakor poskače četa ovac za svojo vodnico v — plamen.

Mi bi izvrševalnemu odboru narodnonapredne stranke polagali nujno na srce predvsem sledeče naloge:

Ustanovi naj se narodni sklad, za katerega naj zbira redne doneske poseben odbor in vse naše časopisje. Sklad služi v agitatorske in časopisne svrhe! Naprednjaki nimajo Pijevega društva, a tako društvo nam je nujno potrebno. Na tisoče klerikalnih časnikov se brezplačno razleti vsak teden med ljudstvo. Ali bi ne mogli storiti tega tudi naprednjaki, ako si ustanove narodni sklad?

Sestavi naj se zaznamek vseh naprednih društev na deželi, po trgih in manjših mestih. Tem društvom naj se dajejo na razpolago govorniki, deklamatorji in predavatelji; pomaga naj se potem društvom s pevci, morda tudi z diletanti in z godei. Le tako poživimo društva, jih vzbudimo k vstrajnosti ter jim pridobimo tudi ugled in uspeh! Predstraže mora ščititi središče — glavna armada. Ako padejo vedete, se boj skoro konča s porazom glavnega tabora.

Ustanovi naj se popularen list za najširše narodne plasti; list pa bodi v prvi vrsti izobraževalen, informativen ter se izogiblji vsakim osebnostnim in surovim psovkam. List bodi napreden, priprosto pisan.

Zdaj smo na deželi propali, ker smo ostali kakor osamljeni generali brez polkov. Delajmo, da nas polki naroda spoznajo, cenijo in ljubijo, potem pojdejo zopet za nami!

Gospod Seljak.

Povest. Spisal Ivan Lah.

(Dalje.)

Skoraj strah me je bilo tega divjega človeka... Neprijeten je bil in oblasten, brezobziren, kot so tujei na prodani zemlji...

Pl. Vallan je šel z menoj. Šla sva molče proti dolini in nisva mogla začeti pogovora. Vsak je mislil svoje.

„Tako je na tej naši zemlji,“ je rekel. „Jaz se ne čutim na njej tujega, dasi sem tujec, saj sem vendar rojen v nji. Smili se mi domovina. Prodajajo jo in vse je na prodaj!“

Noč je bila jesenska, lepa, šumeča. Po dolini je šumela Krka in drevje ob nji je sanjalo o preteklosti.

Ozrla sva se nazaj na dom gospoda Seljaka. V Silvini sobi je bila luč. Na oknu je slonela Silva in gledala v noč. Obstala sva za trenotek.

Rekel ni nič. Odšla sva dalje brez besede, kot človek, ki si določi pot proč od sanj in noče niti pomisliti na to ter stopa z odločnimi koraki, z mrtvim obrazom in resnimi očmi za delom. Oglasila se je nizzdol iz oken tista pesem in je zadonela v noč in odmevala. Bila je tista otožna melodija, ki jo je bila igrala Silva včasih

v tistih čudnih večerih. Postal sem melanholičen, kajti v spomin so mi prišli vsi tisti večeri in tiste nemirne noči, ki so bile že davno izginile.

„To je njena najljubša pesem,“ je rekel. „Igrala jo je vselej rada. Nekaj čudnega je v nji. Nekoč sem jo slišal igrati od umetnice, pa ni imela nič takega v sebi. Spomnil sem se takrat Silve. Tudi za slovo mi jo je igrala. Vi veste, da sva se s Silvo ljubila...“ Utihiel je. S tresočim glasom je povedal to.

Stal je poleg mene in njegove oči so bile vprte v okna tja gor. Otožen je bil njegov obraz. Prenehala je pesem z istim disakordom, kot vselej prej, kadar je Silva položila roko na klavir, da so vdarile strune v nesoglasju, in se je potem naslonila in zajokala. Utihielo je vse in nobene sence ni bilo videti v oknih. Luč je svetila skozi okna in za njimi je bila soba kot prazna. Šla sva molče dalje.

„Vidite, tak disakord je človek,“ je začel čez čas, „vedno želi na kvišku, po nečem visokem in pride do nemogočega, nedosegljivega; takrat se zave in je kot vrtoglav. Pride morda kes in žalost in se vrača s poniklo glavo. Zasmiejati se mora samemu sebi, da je tako želel. Stoji v puščavi in govori: tu bi morale biti rože, da bi bilo lepo! In vprašuje po rožah in

jih išče zaman. Nesreča je, kjer bi imela biti sreča. Tak je svet, drugačen od sanj.“

„Nu, da,“ pritrdil sem mu in mislil na Silvo in na vse, kar je bilo toli bolešno. Razšla sva se. Gorko mi je stisnil roko, postal je, kot da hoče še govoriti, in vendar je odšel molče...

Šel sem domov. Prepeljal sem se čez brod in nekaj tesnega mi je bilo v srcu. Temen se je videl Vallanov grad v noči.

Stopil sem na vrh pota in pogledal po dolini. Nekje se je svetilo, kot da gre mesec za oblaki. Spala je dolina in daleč tja po dolenskih gričih je bila noč.

VIII.

Takoj drugi dan smo bili na domu gospoda Seljaka in zopet smo bili veseli. Tako smo živeli potem vesele dni, dokler ni nekoč zapadel sneg in je bila zima.

Italijana ni bilo več na pristavo; tudi drugod ga nismo srečali nikjer. Kmetje v okolici so se veselili, da bo pozimi zaslužek, ko bodo sekali v gozdih.

Sveti večer smo obhajali skupaj pri gospodu Seljaku, samo majorja ni bilo doma. Odšel je bil v mesto. Bil je lep večer. Bilo je, kot da smo doma. Dišalo je po kadilu, kot v vsaki kmečki koči. Kadilo je napolnjevalo vso

Boj za Ljubljano.

Visoko, že previsoko pljuskaajo valovi volilne agitacije za deželnozborska mandata v Ljubljani. Besen fanatizem in najgrša osebnost slavita zopet orgije v Ljubljani; divjaško psovanje, zagrizeno hujskanje in sramotno blatenje, laž, nasilno zavijanje in nizkotno spletkarjenje so orožje, s katerim naj bi se dosegel uspeh pri volilcih.

Mi pa mislimo, da je vse to razburjanje in pobijanje le dokaz, kako nizka in majhna je bila naša politična odgoja, kako slabo razumevajo nekateri važnost trenutka in kako lahko-miselno ravnajo z vestjo volilcev. Pri nas še vedno nekateri menijo, da ima tisti najbolj prav, kdor najbolj kriči, in pa da je najlepši dokaz, kakov lopov je nasprotnik, ako se ga smelo omeče z blatom. Mesto argumentov psovke, mesto resnobnega pouka in razjasnila načel kričeče hudobno sumničenje, zlobno smešenje in razblinjanje ničevnih osebnih malenkosti! — Ni čudno in prav naravno je, ako zro na nas Nemci in Italijani s pomilovalnim zaničevanjem ter nam pravijo, kako inferioren narod da smo!

V Ljubljani imamo zdaj štiri kandidate: dva imata znan, jasen in odkrit program narodnonapredne stranke; dva pa zastopata program slovenske gospodarske stranke. Prva dva reflektujeta le na slovenske glasove naprednih Ljubljančanov; druga dva pa sta postavila svoji kandidaturi na razpolago vsem raznonačelnim volilcem, ki pa naj bi jih družilo to, da ne marajo narodnonaprednih kandidatov. „Boj sistem!“ je novo geslo. Ker slovenska gospodarska stranka v Ljubljani še nima toliko svojih pristašev, da bi mogla kandidata upati na zmago le s pomočjo lastnih somišljenikov, reflektujeta oba protisistemovca na pomoč drugih ljubljanskih strank. Ker pozivljata „Slovenec“ pristaše klerikalne S. L. S. in „Grazer Tagblatt“ pristaše nemške stranke, da naj volijo protisistemovska kandidata sloven. gospodarske stranke, se bode vršil prav-zaprav boj volilcev narodnonapredne stranke proti volilcem združene gospodarske, klerikalne in nemške stranke. Narodnonapredna stranka se torej sama bori proti trem falangam.

Vzlic temu pa izdaja krik združenih nasprotnikov narodnonapredne stranke, da se čutijo tudi zvezani protisistemovci še preslabe; zato hočejo s sugestijo razbiti edinstvo v naprednem taboru. Le s pomočjo uskokov napredne stranke se nadejajo protisistemovci doseči zmago. Odločali bodo torej ti uskok, ako jih bo dovolj...

Tak je položaj, naslikan mirno in pošteno; volilec pa potemtakem ne bo težko zbirati med kandidati. Kandidat, čegar program je pravcata „laška salata“ in čegar volilstvo naliči armadi

pristavo s tistim božičnim duhom, ki ga vživajo vsi srečni in zadovoljni. Sedeli smo za mizo in govorili... Pripovedovali smo o narodnih šegah v tem večeru in pravili celo naivne bajke. Seljak je pravil o svojih svetih večerih v tujini. Pl. Vallan je govoril malo. Silva je bila vesela kot otrok. Bleda je bila in nemirna, kot bi bila bolna. Zdelo se je, da se smeje prisiljeno. Poslušala je z ravnodušjem vse, kar smo pripovedovali, kakor da ne sliši.

Ob enajstih smo se imeli peljati v cerkev. Prinesli so čajnik in pri čaju smo začeli pogovor o ubogih ljudeh, ki nesrečni praznujejo sveti večer.

„Pripovedujte vendar kaj drugega,“ je zaprosila Silva.

„Kaj pač?“ vprašali smo vsi trije.

„No, kaj veselega, o ljubezni kaj!“ Zardela je, kot da jo je sram in obmolnila takoj.

„Glej, kaj se ti sanja,“ je rekel smeje se gospod Seljak, „tam imaš knjige, pa čitaj take reči!“

Silva se je zasmejala.

„Jaz ljubim nocoj vse ljudi,“ je rekla, „poljubila bi danes ves svet, ki je lep in dober. Zbrati bi hotela vse tiste, ki so danes nesrečni in jih sprejeti v gorkih sobah in jih obdariti,

iz tridesetletne vojne, stoji na eni strani, — na drugi pa stoji kandidat čisto jasnega, enotnega, odločno slovenskega meščanskega programa. Voliti pač ni težko. Narodnonapredna stranka ima danes v Ljubljani še popolnoma v svojih rokah občinski svet, ki je vsekakor jako vpliven in mogočen faktor. Ako pa imata bodoča deželna poslanca za seboj ta močni faktor v vsakem slučaju, je to neoporečno največje koristi za Ljubljančane. Poslanca narodnonapredne stranke pa bosta imela močno oporo tudi v ostalih mestnih poslancih ter vplivno zaslombo v ljubljanskem državnem poslancu.

„Neodvisen“ ali „narodnogospodarski“ poslanec odločno agrarnega programa bode stal v deželnem zboru in izven njega vsekakor povsem osamljen. Zveza z mestnimi narodnonaprednimi poslanci zanj ne bo možna, — zveza s poslanci S. L. S. bi bila pač izdajstvo meščanskih interesov, — zveza z Nemci pa je itak izključena. Preveč izrazite so ostale stranke v bodočem deželnem zboru, da bi bilo možno prislanjanje od slučaja do slučaja. Barve so le: bela, črna in črnardečazolta! Kako naj niha med njimi „neodvisnik“? —

O tem naj trezno in mirno razmišlja vsak narodno zaveden, napreden in svobodomiseln volilec. Nič psovjanja, nič sumničenja! Tu treba le nekaj aritmetičnega razsodka in vesti. Fanatizem le bega in slepi.

V boj za kulturo in svobodo!

Minoli petek je bil za kranjsko deželo dan nesreče — sramote. Kranjska je stopila na stran Tirolske! Vseh 16 kmetskih mandatov je padlo v oblast klerikalcev. Kakor hipnotizovan je drl naš kmet, slep in gluha, v boj za klerikalne kandidate, ki so mu obljubljali solnce in zvezde z neba. Te obljube so ga povsem omamile, — prebujenje pa bo strašno!

Že danes je gotovo, da bodo klerikalci v bodočem deželnem zboru z Nemci vred odločali. Da ne bodo absolutni gospodarji, pa moremo še zabraniti. Obračamo se še zadnjič na narodno učiteljstvo, ker ono ima največji interes glede deželnega parlamenta. Ako se klerikalna sila še pomnoži, potem čaka učiteljstvo — šest suhih in lačnih let!

V zadnjem času se je vrglo klerikalno časopisje z vso silo na učiteljstvo in šolo. „Domoljub“ št. 6. trdi, da so porazu na Štajerskem krivi učitelji; potem dostavlja: „Tudi na Kranjskem nastopajo v prvih vrstah zoper „S. L. S.“ liberalni učitelji. Neprestano jo blatijo po svojem časopisu, dasi bi morali vedeti, da jim bo ta stranka rezala kruh. Tudi na Goriškem so najstrupenejši nasprotniki „S. L. S.“ ravno liberalni učitelji. Ni čuda, da so napredki med učenci na mnogih krajih tako slabi.“

da bi bili vsi veseli. Zelo bi bila srečna med njimi, če bi jih videla vesele in srečne.“

Silva je natočila čaja, sedla h klavirju in začela je igrati tisto lepo, pretresljivo-ganljivo božično pesem, ki tako gane človeka, če jo sliši v tem večeru na tuji zemlji, da se mu vzbude lepi spomini z vso otožnostjo. Zamišljeno smo poslušali, kako beže po tihi sobi lepi glasovi, kot bi bili prišli iz raja in hočejo v sree... „Sveta noč, blažena noč.“ Ko je doigrala, se je naslonila na klavir, kot nekda v onem večeru in se nemo zagledala v note. Pl. Vallan je obsedel mirno in gledal mračno predse. Seljak je vdaril parkrat s prsti po mizi, kot da hoče začeti pogovor, no, rekel ni nič. Bil je mučen trenutek, ko človek mnogo čuti, mnogo bi povedal, a niti besede ni za vse, niti za nič. In v tem se je oglasila pesem, ki jo je bila igrala v tistih otožnih večerih, ki so prinesli seboj sanje, hrepenenje in vse žalostne trenutke. Igrala je nekaj časa in stresnil sem se, kajti vedel sem, kako konča ta pesem. Obstale so ji roke, v disakordu so zapeli zadnji glasovi. Silva je skrila obraz v roke in je zaihtela... Vstala je, objela je gospoda Seljaka in je tiho jokala. Seljak je poljubil Silvo in jo odpeljal iz sobe. Kot onemogla je stopala ob njem; pri vratih je na glas zajokala.

Kdor kaj piše za javnost brez dokazov, se obsoja sam, trdi dr. Krek. „Domoljub“ in „Slovenec“ blatita učiteljstvo neprestano brez dokazov, zato se sama obsojata. Danes je laž in obrekovanje, sovraštvo in prepir edino katoliško delo. Koliko časa pa bo trajalo? Kadar sad dozori, pade sam na tla.

Tudi drugod je bil že davno prej klerikalizem tako ošaben in mogočen, kakor je danes na Kranjskem. Sedaj pa nasprotniki klerikalstva v Italiji, Francoskem in drugod upijejo: „Nič nam ne morejo!“ Prst božji bo zadel gotovo tudi naše ošabne klerikalce.

Javnosti moramo povedati, da učiteljstvo ni bilo nikdar nasprotno programu „S. L. S.“, ker ta je sestavljen na demokratiški kulturni podlagi; ako bi se po njem ravnalo, bi ne mogel nihče ugovarjati ničesar. Toda učiteljstvo sodi delo in ne programa. Delovanje „S. L. S.“ je pa bilo do sedaj protikulturno in nenarodno in ravno tako je časopisje. Prvaka „S. L. S.“, dr. Žitnik, dr. Krek sta na Dunaju izjavila, da nista klerikalca, a delata klerikalno. Učiteljstvo bije boj zoper klerikalizem, ker je sovražnik šolstva, učiteljstva, napredka in omike. Dokler naše klerikalno časopisje ne jenja blatiti učiteljstva, ne jenja ovirati šolskega napredka; dokler ne bo pisalo v narodnem duhu in se ne bo ravnalo po programu svoje stranke, toliko časa učiteljstvo ne bo molčalo. Napelo bo vse svoje moči, dokler med našim narodom ne prodre zopet ideja napredka in svobode.

Jedino učiteljstvo opazuje klerikalno delovanje na vsej črti; ono ve za vse klerikalne nakane, nabralo si je toliko gradiva, ki je naravnost uničujoče za klerikalizem. Da bi pa splasil ter učiteljstvo obsodil na molk, si je izmislil naš klerikalizem silo. „S. L. S.“ bo učiteljstvu rezala kruh, zato molči učitelj, drugače ne dobiš ničesar! S to grožnjo hočejo klerikalci terorizirati učitelje.

Na volilnem shodu v Unionu je nastopil tudi „šefredakter“ „Slovenca“ in „Domoljuba“, slavní agitator dr. Lampe kot govornik. Razume se, da je moralo priti tudi „liberalno“ učiteljstvo na vrsto. Ta slavní govornik in prijatelj učiteljstva je rekel: „Verno in pošteno učiteljstvo se sme nadejati podpore klerikalne stranke; to bi pa bilo vendar preveč, da hoče podpore od te stranke učiteljstvo, ki hoče imeti pri nas framaonsko, brezversko šolo, ki kvari deco ter jo odvaja od poštenosti. Naša stranka zahteva šolo, od katere bo imel kmet dobiček.“ Gospod doktor, kje so pa dokazi? Učiteljstvo zahteva svobodno šolo na podlagi sedanjega šolskega zakona. Nikdar pa ne bo privolilo, da bi imel klerikalizem nadoblast nad našo šolo. —

Samo en vzgled hočemo navesti iz one dobe, ko je bil učitelj ponižni sluga duhovščine. Dekan O. pride inspiciat šolo v B. Pred šolo

Obsedela sva s pl. Vallanom sama in molčala. Čez čas se je vrnil gospod Seljak; resen je bil njegov obraz.

„Zdi se mi, da je bolna,“ je začel z ne-kakim globokim glasom in je zaprl klavir; zadnji čas je tako čudna, da me je začelo skrbeti. Vselej na sveti večer se spomni na mater, začuti se osamelo in joka. Joka rada kot otrok...“

„Sicer je bila danes tako vesela,“ je opomnil pl. Vallan prazno.

Gospod Seljak je pogledal na uro.

„Ali se odpeljemo?“ je vprašal. „Sedaj ne moremo iti skupaj. Naj zapreže,“ je ukazal dekli.

Nič več nismo mogli v besedo, pogovor se je vstavljaj in vsak je mislil na Silvo. Komaj smo čakali, da smo odšli. Ogrnili smo se v gorke suknje ter sedli na voz. Konja sta bežala po ozki cesti s sanmi in molčali smo.

Izpregli smo v gostilni in se srečali z Italijanom; govorili smo malo prisiljeno in se takoj poslovili.

Ljudje so vreli okoli razsvetljene cerkve

„Skoraj prijetno mi je danes stopiti v cerkev, kakor iz potrebe,“ je rekel pl. Vallan, se izgubil v množici.

Po opraviilu sem se vračal sam. Želel sem

so čakali šolski otroci, katehet in učitelj. Učitelj je bil mlad, vrl dečko, poln življenja, lepe postave z malo bradico. Ko dekan ugleda učitelja z brado, ga zgrabi za brado in ga vleče 15 korakov daleč v pričo otrok in ljudstva. — To si je vzel učitelj tako k srcu, da je zapustil službo. Bil je srečnejši od učiteljev. Še danes živi, je bogat posestnik, pa še ni pozabil, kako ga je blagoslovljena roka vlekla za brado! —

Sedaj prašamo dr. Lampeta, ki je bil že večkrat preganjen in kaznovan, zaradi česar bo skoraj gotovo postal klerikalni svetnik, če ne že mučenik, kateri so tisti slovenski frimasonski učitelji, ki zahtevajo brezversko šolo? Kateri učitelji odvajajo otroke od poštenosti? Le z imeni na dan! Kdor z namenom laže in obrekuje je hudodelec.

Ob volitvah mora, kakor navadno, klerikalizem nametati čim več blata na zavedno učiteljstvo. Četudi je pridobil pri kmetskih volitvah klerikalizem vse mandate, zaradi tega se ne bo podrl svet, niti ne bo učiteljstva konec. V politiki je bilo in bo tako, da ene stranke propadejo, druge nastajajo. Tudi klerikalizem ne bo imel patenta za večni obstanek. Duh svobodnega razvitka je pa pri nas že tako v veliki meri v toku, da ga dr. Lampe z vsemi svojimi klerikalnimi pristaši nikdar ne bo zadušil. Pomniti je treba, da kdor ima oblast v rokah, ima tudi velikansko odgovornost. Učiteljstvo s šolstvom je pa faktor, ki se ne da bagatelizirati, upoštevati ga bo treba prav resno, drugače zna prav to tekom časa imeti za stranko resne posledice.

„Slovenec“ piše, da je papež Pij X. pisal ogrskemu škofu Prochaski in knezu Esterhazyju med drugimi tudi:

„Naš vek pač lahko upravičeno imenujemo stoletje tiska. Zelo pa je treba obžalovati, da časopisje ni postalo najpripravnejši glasnik resnice in kreposti, ampak vsled zle zlorabe, vodi boj proti veri in ga poostruje“. — To naj si „Slovenec“ in „Domoljub“ z dr. Lampetom in z vsemi klerikalci zapišejo za uho! Isto učiteljstvo je že davno povedalo našemu klerikalizmu v obraz, razume se, — zaman. Naj zdaj poslušajo papeža!

Slovenski napredni učitelji pa naj korakajo ob strani in na čelu zavednega meščanstva pogumno v boj proti klerikalnim kandidatom!

Prihodnji petek naj dokaže slovensko učiteljstvo, da se ne da terorizirati in oplahiti! Onemogočimo klerikalno nadoblast, kajti kakor si posteljemo, tako bomo ležali!

Naprej za kulturo in svobodo našega naroda! V boj za napredne in svobodnomislne slovenske kandidate!

Ljudski učitelj.

si samote. Hodil sem domov počasi in ljudje v družčinah so me puščali zadaj. Veseli so bili in se smejali, ko so se spotikali drug ob drugega in se držali za roke ter vsi hoteli iti takoj za bakljačem. Neprijeten mi je bil veseli smeh. Kmetje-starci pa so začenjali z menoj pogovor in so stopili zopet hitreje za mladimi, tožeč o snegu, o zimi, o starosti. Izginili so in samotna je bila pot čez dolino. Po hribih so odmevali zvonovi in njih glasovi so plavali nad dolinami in izginjali v visoko jasno noč. Po daljnih potih so izginjale zadnje baklje poznih hribovcev. Slišali so se streli in vmes se je začela božična pesem. Po vseh kočah je bilo svetlo; majhne štirioglata okenca so gledala veselo kot angelski obrazi v sveto noč. In ko sem se ozrl na pristavo, so se tudi tam kazala razsvetljena okna med drevjem, toda zdelo se mi je, da leta demon nad tistimi strehami in se smeje v noč...

Na težki poti.

Spisal Andrej Rapè.

Sam sebe je hotel poklicati iz čudnega, neprijetnega sveta. Vzbuditi se je hotel in je zarobantil glasno, da mu je odgovarjal v težke misli pogreznjeni gozd z odmevom: „Proklete sanjarije!“ In zgenilo se je v gozdu, zgenilo in zašumelo daleč naokoli...

Politične vesti.

Deželnozborske volitve na Češkem za kmetske občine so prinesle klerikalcem velikanski poraz. Kmetske občine pošiljajo v deželni zbor 79 poslancev in sicer voli 30 nemških in 49 čeških okrajev. V nemških okrajih so sklenili nem. agrarci, nem. radikaleci in ljudski strankarji kompromis, tako da ni bilo posebnega boja. Kršč. nem. socijaleci so bili povsod poraženi in Vsenemci (Schönererjanci) so rešili le dva mandata (posl. Iro in Wüst). Razupiti kričač in najgrši sovražnik Slovanov, Franko Stein je propadel. Med Čehi je bil zanimiv boj med češ. agrarci in Mladočehi. Nekdanja vladajoča stranka mladočeška se je omejila le na 3 okraje, a priborila si je le enega (dr. Herold v Karlinu); v enem je treba še ožje volitve (dr. Kramař), v enem pa so Mladočehi propadli. Glavni boj se je vršil med češ. agrarci in klerikalci; agrarci so dosegli ogromne vspehe in so porazili klerikalce sijajno. Tako so pogoreli klerikalni kandidati v nemških in čeških volilnih okrajih. A tudi socijalni demokratje so ostali brez vsakih uspehov, kajti le v dveh okrajih so dosegli toliko, da se bo volitev ponovila. Doslej je bilo izvoljenih 62 poslancev; v 15 okrajih se volitev ponovi. Med Čehi je izvoljenih 34 agrarcev, 1 Mladočeh, 1 češki klerikalec; med Nemci pa 11 nem. agrarcev, 5 nemških radikalecev, 5 nemških naprednjakov, 2 ljud. strankarja, 2 Schönererjanca in 4 agrarci-divjaki.

Deželnozborske volitve na Tirolskem za kmetske občine so se izvršile z veliko zmago krščanskih socijalecev. Klerikalci se delajo strašno vesele te zmage, toda resnica je, da so bili stari konservativci popolnoma tepeni ter da so zmagali povsod mladi modernejši kršč. socijaleci proti volji nazadnjaških starokopitnežev. Tirolska specijaliteta je kurija prelatov; ta kurija šteje 11 prelatov, ki volijo 4 poslance! To je pač še večji škandal, kakor velepos. kurija na Kranjskem! Ti prelati so seveda volili 4 povsem črne kandidate; par črnuhov pa reši še tirol. veleposestvo. Volilni boj je bil vobče miren; hujše bitke so se bile vršile le med starimi konservativnimi klerikalci in med zmagovitimi kršč. socijaleci. Med 64 kmetskimi mandati je 45 nem. in 19 italijanskih. Prej je bilo med Italijani 9 liberalcev in 10 konservativcev, Nemci pa so imeli 12 svobodomiselnih, 23 klerikalnih in 10 kršč. socijalnih poslancev. Nemški klerikalci so zdaj v kmetskih občinah izginili docela, in to veseli vse napredne duhove Tirolske. Tako se torej tudi v najbolj črni avstrijski deželi svita in klerikalizem izgublja tla bolj in bolj. No, na mesto Tirolske pa stopa naša Kranjska!

Hrvatska. Na Hrvatskem kandidira 10 strank oz. skupin. Štiri so iz hrvatsko-srbske koalicije, 6 pa jih je izven nje. V 88 okrajih

Ali bol v njegovi duši, porojena iz bolnih sanjarij, prepletenih z neizrečenim hrepenenjem, se ni ublažila in izpustila ni groza njegove duše, ki jo je bila zagrabila z robato roko...

„Proklete sanjarije!“

Ali njegov duh, njegovo srce je venomer sililo v doslej mu neprijazen svet; ni se pa zavedal zakaj, ne kako...

I.

Ritmojster Saratov je imel mlado ženo. Nedavno se je bil poročil.

Težko je pustiti mlado, ljubezni žejno ženo samo doma in oditi za dalje časa izvrševat svoje dolžnosti.

Ni težko, če človek ne ljubi. Ali ritmojster Saratov je nežno ljubil svojo ženo. In resnično: njegova ljubezen je bila tista, ki jo pesniki opevajo kot prvo ljubezen. In on je moral oditi po svojih dolžnostih, ki mu jih je nalagal njegov stan. Resnično: nič prijetnega.

Ko je bil prvo noč zunaj na postaji, mu je bilo silno dolgčas. Saj je bila postelja dobra, ali sam je bil. Nihče ni poleg njega dihal tako nežno, sladko. Vse ga je jezilo. Jezilo ga je celo krepko dihanje njegovih podložnih, ki so spali v sosedni sobi. In skočil je s postelje in je sedel za mizo. Pisal je svoje opazke o nad-

je postavljenih skupno 232 kandidatov. Največje število kandidatov v enem volilnem okraju znaša 5. Povprečno pridejo na vsak okraj po trije kandidati... Teroristično postopanje bana Raucha in njegov nečuvni pritisk na razne župane uradnike in sploh na vse, od vlade odvisne osebe je strašno razburilo duhove na Hrvatskem. Vlada razpošilja uradnikom razne cirkularje in navodila glede volitev, prestavlja uradnike, jemlje in zabranja licence opozicijskim gostilničarjem ter dela sploh vse možno kar more razburiti ljudstvo. Seveda je potem popolnoma mogoče, da se volitve ne bodo izvršile brez prelivanja krvi. Baron Rauch je tudi že zahteval, naj se mu da na razpolago za vse volilne okraje vojaštvo. Za nekatere okraje je hotel imeti kar cel batalijon vojakov. Vendar se ni popolnoma ugodilo njegovi zahtevi. Zagotovila pa se mu je vojaška asistenca za 40 okrajev, vendar še nikjer v tolikem številu kakor je zahteval. Toda ban vztraja pri svoji zahtevi in urgira, ter hoče imeti kar celo vojsko. Baron Rauch ima pač slabo vest! V ostalem njegovo razpoloženje nikakor ni najboljše. V Budimpešti je tožil, da se mu stavijo na Dunaju, v Budimpešti in na Hrvatskem največje zapreke. Izjavil je tudi v nekem razgovoru, da zmaga pri volitvah opozicija. — Uradniki v Gospiču so sprejeli resolucijo svojih zagrebških tovarišev, da se bodo pri volitvah v sabor strogo držali zakona glede volilne svobode. — Volilna borba je vsekakor dosegla svoj vrhunec. Na vseh koncih in krajih kraljevine se prirejajo burni shodi, na katerih pride šestokrat med posameznimi strankami do ostrih spopadov. Vodjo hrvatske-kmetske stranke Stjepana Radića so zaprli, ker je v svojem listu zahteval popolno ločitev Hrvatske od Ogrske.

Iz slovenskih dežel.

Narodna stranka je marljivo na delu za pravice štajerskih Slovencev. Predvsem jej je na tem, da se izpremeni deželnozborski volilni red ter da se dvigne iz ust vseh štajerskih Slovencev — brez razlike strank — glasen protest proti krivicam, ki so se godile desetletja slovenskemu življu na Štajerskem. Zato naj se zbere narod sam in naj izreče krivični vladi v Gradcu in na Dunaju svoje zahteve v političnem in gospodarskem oziru. Saj je že dovolj krivic, ki so jih ponižno trpeli Slovenci pod zagrizenonemškim Gradcem. Zato naj se zbere vsi Slovenci na Štajerskem, da se vpro nemški strahovladi. Škodljivo in malo rodoljubno bi bilo, ako bi se Slovenci delili, ko je treba nastopiti proti skupnemu sovražniku. Zavedni štajerski Slovenci so napravili v ta namen po vsem slovenskem Štajerju 12 shodov, kamor so pozvali svoje rojake, da se izreče glasna obsodba nad nemškimi tlačitelji. — Izmed dež.

zorovanju, da bi se s tem zmotil in postal zaspán. Skoro vso noč ni spal. In drugi dan so se tresli njegovi podložniki. Bil je slabe volje.

Pa ko ga je peljal popoldne dolgonogi krčmar iz vasi na drugo postajo, bi bil najraje videl, da bi ga zapeljal domov k mladi, lepi ženi, ki jo je šele nedavno poročil, ki jo je ljubil. Ali dolžnost, dolžnost. —

„Dolžnost! Strašno velik pojem!“ je razmišljal po poti. „Vse je v njem: veselje, žalost, jeza, sladkost, hrepenenje, skrb. No, tudi smrt je v tem pojmu... Vrag jo vzemi!“ Ali je mislil ritmojster na smrt ali na dolžnost?

In bil je na novi postaji. Ni bilo daleč do mlade, s hrepenenjem ga pričakujoče žene. Samo velik gozd — komaj eno uro dolg, — ga je ločil.

Pa je zašlo tisti dan solnce in so jele kipe ti temne sence v sobo, kjer je nadzoroval. Sene Saratov ni ljubil; ni jih maral. In oddahnili so se podložniki: ritmojster je odšel.

V gozd je bil krenil, da se razvedri. In tistikrat je zaklel: „Proklete sanjarije!“

Ali nič mu ni pomagalo. Zapletle so se mu misli v tako čuden svet. Saj se sam ni več poznal. V gozd je šel, da se razvedri. In glej, sedaj tava po njem sam, zapuščen.

poslancev je doslej šele edini dr. Ploj na svojem shodu v Storpeah dne 9. t. m. stopil glede deželnozborske volilne reforme s svojimi volilci v dotiko. Dr. Korošec pa je na shodu kmečke zveze povedal, da je zveza med naprednimi štajerskimi Slovenci in med klerikalci le tedaj mogoča če podpišejo naprednjaki klerikalni program in se ravna po klerikalnih načelih. Ob takih zahtevah bosta seveda ostali stranki večno ločeni in Nemci bodo še nadalje absolutni vladarji. Tako ostaja vedno resnična pripoved o orehu in dveh vevericah. Klerikalci hočejo „zmagati na celi črti,“ drugačne sloge ne poznajo; Nemec pa pobira sadove teh preprirov in se smeji v pest.

Umazano perilo. Zadnja štev. „Slovenskega Gospodarja“ objavlja govor pravkar izvoljenega poslanca Alojzija Terglava na obč. zboru kmečke zveze dne 6. t. m. v Celju. V tem govoru je posl. Terglav povedal, da hudobni liberalni jeziki o njem krivično govore, da je kriv požiga lastne hiše pred 6 leti. Posl. Terglav je označil to govorico kot hudobno laž z dostavkom, da je pripravljen plačati 2000 gld. onemu, ki mu krivdo dokaže. „Narodni list“ poroča, da so šli dr. Korošec, dr. Benkovič in dežel. odbornik Robič preko tega gorostasnega odkritja na dnevni red, ne da bi zahtevali, da naj Terglav svoje obrekovalce toži. „Narodni list“ predlaga, naj Terglav obrekovalce toži pred sodiščem, ali pa če nima dokazov o obrekoivanju svojega imena — naj se dožene zadeva z izvensodno rešitvijo, t. j. s častnim sodom, v katerem naj bi predsedoval kak neklerikalen deželni poslanec, nadaljna razsodujoča člana pa naj sta po en odbornik kmečke zveze in izvrševalnega odbora narodne stranke. Pred tem sodiščem je uredništvo „Narodnega lista“ pripravljeno, razkriti pomisleke v omenjeni Terglavovi častni zadevi. Obljubljenih 2000 gld. pa v nobenem slučaju ne zahteva. Če se ta zadeva v 14 dneh ne pojasni, pa hoče „N. l.“ — drugače govoriti.

Kako so otročji! „Grazer Tagblatt“ je prinesel s Sp. Štajerske sila neumen dopis, ki dokazuje le notorično trdoglavost Nemcev za učenje jezikov. Slovenec se lažje nauči pet jezikov, kakor Nemec enega. Nemcu je učenje jezikov najtežje vseh težav, zato pa malokak Nemec govori več jezikov, navadno pa še svojega ne zna. Spodnještajerskemu nemškemu filologu so slovenska narečja razni — jeziki. Ne gre mu v glavo, zakaj imajo Slovenci za en pojem več izrazov. To bogastvo jezika smatra nemški modrijan za ubožstvo! Za nemški pojem „fragen“ imajo Slovenci besede: vprašati, barati, pitati. To se zdi Nemcu „blaznost!“ In prav resno dokazuje celjski dopisunček, da je tale stavek slovenski: „Al' kdu štrajt anšteluje?“ (Ali začanja kdo prepri?) In ti učenjaki odrekajo Slovincem pravico do univerze!

„In ona, mlada žena, je doma sama,“ — so se mu pogovarjale misli v srcu.

„Zgodilo se je, da je mož pustil ženo doma in odšel po dolžnostih. O, to se je že velikokrat zgodilo. In je žena doma zbolela. — Kar iznenada jo je napadlo in jo je zvalo. In mož je šel po dolžnostih in ga ni bilo doma, ko ga je klicala, ko je umirala, umrla. — In zvedel je mož, ki je bil odsoten po dolžnostih, da doma ni vse v redu. Brzjav je včasih hiter. In hitel je, hitel domov in je pustil dolžnosti. Pa je zašel v velikem gozdu. Taval je, taval; hitel je, da je z glavo butal ob debela skrivnostno molčečih dreves, ki mu niso hotela ničesar povedati, zakaj noč je bila in drevesa so počivala. —

Ali enkrat so le zašumele veje in so zašepetale: „Me pa vemo! Žena ti je umrla. Kaj imaš še na svetu? Pridi v naše vrhove. Ali je prijetno tu, res prijetno! Kaj misliš, da ne?“ In obup je možu stisnil srce, in so ga zvabile veje nase. V gozdu je visel drugi dan. Ali pa tudi ne. — Morda je hitel dalje, dalje. — Ali kakor večja je bil. V kolobarju se je sukal: iz gozda ni prišel. Zašumela je nevihta in čul je šumenje valov. Ribnik je stal sredi gozda. In ga je vabil: „Žene nimaš, ki si jo tako ljubil. Imaš pa pekočo bol v duši. Pri nas na

Zahteve štajerskih Slovencev. Shodi

Narodne stranke so se izvršili nadvse častno ter v vsakem oziru pravilno. Na teh shodih so Slovenci precizirali svoje stališče približno takole: Narodna stranka stoji principijelno na stališču splošne in enake volilne pravice. Ker pa je ta zahteva za danes nedosegljiva, naj se odpravijo vsaj virilisti in zastopniki obrtnih zbornic. V veleposestvu naj ne volijo le oni, ki so vpisani v deželno desko, nego vsi veleposestniki, ki plačujejo najmanj 120 K direktnega zemljiškega davka, brez prištetja davka od mestnih poslopij. Ustvarijo naj se za veleposestvo volilni okraji, od katerih odpadejo na Spodnje Štajersko — za slučaj da ostane število veleposestniških mandatov sedanje (12) — štirje kandidati. — Majoriziranje slovenskega prebivalstva v mestih in trgih se mora zrušiti in zahtevajo Slovenci za slovenske trge najmanj dva mandata. — V kmečkih občinah se ima strogo izvesti načelo, da odpade en kmečki poslanec na Spodnjem Štajerskem na enako število prebivalcev, kakor na Srednjem in na Gornjem Štajerskem. — Volilni okraji naj se ustvarijo po skupnosti gospodarskih interesov in vsak volilni okraj imej samo po enega poslanca. — V splošni kuriji naj ne volijo še enkrat tisti, ki so že volili v mestih in trgih ali kmečkih občinah. — V deželnem odboru se imata Slovincem po zakonu zagotoviti dva mandata. — Na shodih se je protestiralo proti krivičnim in pristranskim imenovanjem sodnih uradnikov na Spodnjem Štajerskem ter se je zahtevalo, da reši vlada istočasno z ustanovitvijo italijanske pravne fakultete tudi slovensko vseučiliško vprašanje.

Nemški lažnjivci osramočeni. „Grazer Tagblatt“ je nedavno nad vse hudobno poročal, da je bil v Št. Jakobu v Rožni dolini odstavljen župan Franc Kobenter ter da je iz občinske blagajnice izginilo več tisočakov, katere je pokrila slovenska hranilnica v Št. Jakobu. Zdaj pa je moral isti nesramni list prinesiti kar tri popravke te svoje laži. Novi župan Fr. Mayr izjavlja, da ni izginil niti krajcar, da ni o kakem poneverjenju niti duha, nego da je Kobenter izročil blagajno v redu ter je neznatne računske pomote iz svojega poravnal. Bivši župan Kobenter izjavlja, da ni bil odstavljen, nego je svojevoljno zaradi drugih poslov pustil županstvo, da pa je ostal občinski svetovalec. Knjige in račune je izročil svojemu nasledniku z izrečno pripombo, da želi, naj se blagajnica uredi, z dostavkom, da plača vse, ako je kakšna diference. To se je zgodilo. Končno izjavlja še hranilnica, da ni dala niti vinarja za obč. denarne difference. Tako lažejo Nemci, da bi osramotili Slovence! Čast slovenskega župana jim je plot, na katerega spušča že vsako renegatsko kuže sramotenje. No, to pot so jo renegati dobili tako po lažnjivih ustih, da so utihnili,

dnu je hladno, oj, mi pomirimo vso bol!“ In glej, drugo jutro so našli utopljenca v ribniku sredi gozda. In njegovo mrtvo oko je gledalo v solnce: kaj hočeš, solnce, od mene, ne potrebujem, ne maram te več! Velika smrt je plavala nad ribnikom.“

Ritmojster Saratov je bil ves poten. Srce mu je v prsah bilo kot s kladivom.

„Nervozen sem! To je bolezen. Vrag vzemi take sanjarije!“

In je hitel dalje. Nevidna, tuja roka ga je udarila na lice. In zgenilo se je v čudni, še nikdar občuteni boli. In noč krog njega je molčala v svoji veliki skrivnosti in ga zrla s temnimi očmi in gozd je bil zamaknjen sam vase, in veje se niso majale in ga vabile k sebi v vrhove.

Pa je gledal v te tihe vrhove, ki ji iz njih tajnostno kipel mrak.

„Da bi se vsaj kaj zgenilo! Pa se nič ne zgane, kakor da počiva čez hedeljo, ker je praznik. Tudi te smreke, te bele breze, in ti tihi bori — oddaljen člen so velikega življenja. In glej, za trpečega človeka se še ne zmenijo ne, dasi so v nedoumljivi razsežnosti narave, vedno še moji bratje. — Kaj se mi blede? Čemu trpim? Kaj mi je danes?“ je sikal in hitel dalje. „Kam gre moja pot? ...“

kakor osuvana ščeneta! Bali so se pač ječe, zato so hiteli popravljat svoje nesramne laži.

† Prof. Ivan Stožir iz Šmartna v Rožni dolini je umrl v Zagrebu dne 13. t. m. skoraj 73 let star. Deloval je kot profesor na Dunaju, v Zagrebu in Zemunu; bil je naš prvi meteorolog in osnovelec zagrebškega observatorija, častni član „Hrvat. Sokola“ ter je spisal fizikalno učno knjigo. Bil je opetovano odlikovan.

Društveno življenje. 14. t. m. je imela koroška podružnica sloven. planinskega društva svoj občni zbor. Društvo je zlasti obračalo pozornost na Rož in Sele, kjer je postavilo nove kažipote in izvršilo potrebne markacije. Tudi v okolici Vrbske se je precej storilo. Izrazila se je želja, naj bi podružnica skrbela v prvi vrsti za povzdigo prometa s tujci in naj bi izdala v ta namen brošuro ali kažipot z zaznamkom slovenskih in sploh priporočljivih gostiln in prenočišč. Ker planinska društva niso le športna društva, nego goje narodnostno idejo v vsem delovanju, je koroška podružnica planinskega društva v vsakem oziru velike važnosti. — Društvo „Drava,“ ki ima najširši delokrog in katerega namen je predvsem gmotno in moralno podpirati slovenske naprave ter organizacije na Koroškem, je imelo svoj občni zbor 16. t. m. Društvo je razpečalo samo narodnega koleka, da se lahko računa na 800 K čistega dobička. Sploh je gmotno stanje društva jako ugodno. Poleti je priredila „Drava“ krasno uspelo kresno veselico, ki so se je v velikem številu udeležili tudi ljubljanski Slovenci, zlasti Sokoli. Take prireditve so za utrjenje Slovenstva velike važnosti. Društvo je dalo 200 K za št. Jakobsko šolo, 100 K za učiteljski dom, podpiralo je slovenske dijake ter dalo nekaj brezobrestnih posojil. Sklenilo se je, da naj „Drava“ predvsem zbira in ščiti Slovence beljaškega okraja. — V Črni so uprizorili z lepim uspehom diletantje iz Globasnice Jurčič-Govekarjevo slovensko ljudsko igro „Rokovnjače.“ — Koncem prihodnjega meseca pa uprizore na odru gledališkega odseka telovadnega društva Sokol na Jesenicah dramsko sliko F. Ks. Meška „Na smrt obsojeni“, zajeto iz življenja koroških Slovencev. Ker je s Koroško ugodna zveza, pride k tej predstavi baje mnogo koroških Slovencev. Gledališke predstave dobrih domačih stvari, ki so blizu ljudski duši in so primerne njenemu pojmovanju, so pač eno najboljših sredstev za buditev in razširjenje narodne ideje; zato naj bi zlasti v obmejnih krajih uprizarjala razna slovenska društva prav pogostokrat gledališke predstave.

Nova šola na Strojni. Lani v jeseni se je ustanovila na Strojni nova šola enorazrednica. Kako potrebna je bila, kaže dejstvo, da obiskuje šolo nad 50 otrok, ki bi bili sicer brez pouka. Od bližnjih šol je oddaljena vsaka najmanj poldrugo uro. Toda c. kr. oblasti se niti najmanj ne ozirajo na želje in zahteve ljudstva. Slovenci

V njegovi notranjosti je počivalo nekaj, kakor velika ledena kaplja, nepremično, neubitno ...

„Da bi vsaj zapeli zdajle fantje na vasi. In udarila bi pesem ob gozd, odbita z odmevom, bi vzletela proti nebu in dvignila moje misli iz tega grdega blata. Brrr!“

Ali pesmi ni bilo. V postu fantje ne pojo. In so zopet zašumele misli v srcu: „In mož je bežal domov, in je pribežal na njen grob. Zgrudil se je ondi! ...“

„Beži, hudič! Saj bom znorel! ...“

II.

Doma je ležala čez posteljo še vsa napravljena mlada žena. Sunkoma se ji je treslo mlado telo. Ihtela je. Tudi njo so morale težke, svinčene misli: „Ali je ne pozabi, oddaljen od nje?“ — Dolgčas jih je bil vzbudil.

Iz teme se je izluščilo nekaj belega, svetlega. Zatrepetale so luči: mesto. —

In ritmojster ni visel na vejah, in ni bil utopljenec v ribniku sredi gozda, tudi na njenem grobu se ni zgrudil.

Zgrudil se je na njene bele grudi in jo poljubljal. In zopet se je treslo telo, ampak ne ihtenja — sladkega razkošja, izpolnjenega hrepenenja, sreče: „Oh, saj si moj, samo moj!“

Somišljeniki Slovenske Ljudske Stranke!

Do Vas se obračamo v tem hipu kot brat bratu, iskreno, odprtega srca, odkrite duše. Velik je ta trenotek in važen tako, da pozabljamo na vse drugo ter čutimo le eno: Slovenci smo, Slovenci hočemo ostati! Vsi imamo isto domovino in vsi občutimo do nje isto ljubezen. Skrb za to domovino, skrb za domovinsko čast in skrb za blagor naroda je v naših srcih ista. Dasi smo razdeljeni v razne politične tabore, nas druži vendarle v enoto naša slovenska kri in naš materinski jezik. Tega ne smemo pozabljati niti v najhujšem političnem boju. Četudi nas zapeljuje strankarska strast, da si delamo medsebojno krivico, ne pozabimo pri tem nikoli, da smo vsi krvni bratje, rojaki, Slovenci!

Vsakdo izmed nas misli, da je njegovo politično mišljenje edino pravo, da je njegova politična stranka edino dobra; toda vsi hočemo vendar isto: koristiti čim najbolj svoji domovini in svojemu narodu.

Nikdar pa ne moremo iz strankarstva zaupati koristi svoje domovine tujcu Nemcu. Naš narodni ponos nam mora braniti, da bi volili sebi za voditelja tujca, moža, čegar mišljenje je nemško, čegar matije Nemka, čegar žena in otroci so Nemci. Ali smo res izgubili že ves ponos in vse spoštovanje samega sebe? Ali bomo res že sami izročali svoj narod komandi Nemcev in nemškutarjev? Potem so se zaman borili naši dedje in očetje za slovensko domovino, ako jo danes njih vnuki in otroci izročajo prostovoljno v oblast nemštva! Izdajalci svoje krvi in svoje materinščine smo, ako volimo za poslanca nemškutarja, a odklanjamo brata Slovenca!

Nikdar ne more in sme biti c. kr. vladni uradnik narodnozaveden, za narodne ideale delaven poslanec! Vladni uradnik mora delati le to, kar mu dopušča osrednja nemška vlada na Dunaju in kar mu ukazuje nemška deželna vlada v Ljubljani. Ni ga bolj odvisnega uradnika, kakor je vladni uradnik, ki ne sme niti ziniti niti ganiti se brez dovoljenja vlade. „Neodvisen“ je tak vladni uradnik le od želja naroda, „neodvisen“ je le od hrepenenja ljudstva, desetkrat odvisen pa od nemške vlade, ki Slovanom ni prijateljica.

Ako pa je vrhutega vladni uradnik še Nemec ali nemškutar, je zanj nemogoče, da bi koristil Slovincem v narodnem oziru. Tak mož ne more biti zastopnik in govornik slovenske narodne duše, ker je breznarodno mrtev vladni stroj.

Slovenci pa hočemo poslanca naše krvi in našega jezika. Slovenec bodi naš zagovornik in zastopnik, ker le Slovenec, ki je samostojen, od vlade neodvisen, bo imel pogum in sposobnosti, ki jih mora imeti naš deželni poslanec. Prvi pogoj za našega poslanca je, da je slovenski rojak narodnjak.

Zato pa bi nič ne ugovarjali, ako bi pristaši Slovenske Ljudske Stranke

volili Slovenca iz svoje srede. To bi bila njih pravica in njih dolžnost. Toda Nemca in nemškutarja Detele ne more in ne sme voliti nihče, kdor je Slovenec.

Glavarja Detelo je postavil za kandidata „nemški narodni svet“ ljubljanski, ki bi najrajši utopil Slovence v žlici vode! Glavarja Detelo priporočajo najzagrizenejši nemški listi, ki nas blatijo pred vsem svetom! Glavarja Detelo podpira deželni predsednik Schwarz, ki je zadal našemu narodu že toliko bridkih žalitev in ponižanj! To zadošča, da vemo, čegav kandidat je Detela, in zato ga ne smemo voliti, ako smo značajni in pošteni Slovenci!

Zato se obračamo v tem usodnem trenotku tudi do Vas, volilci S. L. S. Premislite sami, kaj storite! Ne onečaščajte slovenskega imena, časti svoje domovine! Slovenci smo in hočemo ostati ter to pokazati vsemu svetu!

Krasna Gorenjska, zibel Prešerna in Jenka, ne bo omadeževala svojega slovesa ter ne bo volila nikdar tujca sovražnika, ki se nam hlina prijatelja!

Volilci S. L. S.! Ne nakopljite svoji domovini največje sramote! Volite svojega poštenega in marljivega rojaka brata, dr. Vilfana, ali pa sploh ne volite!

Proč z nemškutarjem!
Slovincem bodi poslanec le rojen Slovenec!

Mesta in klerikalci. Silni poraz, ki so ga doživeli zvezani klerikalci in Nemci povodom zadnjih državno-zborskih volitev v Ljubljani, je vzel klerikalni stranki pogum, postavljati svoje kandidate v mestih kranjske dežele. Za dolenjska mesta niso dobili nikogar, ki bi se bil upal kandidirati proti narodno-naprednemu kandidatu notarju Iv. Plantanu. Tako je izvolitev Plantanova že danes popolnoma gotova. Dolenjska mesta so povsem napredna. Kandidatura Mazelletova pa je pokazala, da se zbuja tudi Belakrajina. Nanjo morajo zdaj strniti dolenjska mesta svoj vpliv ter začeti z delom nemudoma. V gorenjskih mestih se takisto ne upajo postaviti klerikalci svojih kandidatov, nego so se skrili za „neodvisna“ kandidata Detelo in grotesknega projektatorja Pavšlarja. Ako store vsi napredni volilci značajno in zvesto svojo dolžnost, bo izvolitev kandidata trgovca Cirila Pirca v Kranju in Šk. Loki sijajna, zmagal pa bode tudi v radoljsko-tržiškem in kamniškem okraju župan dr. J. Vilfan. Le izdajalstvo v naprednih vrstah in malodušnost uradništva bi nam mogla v večno sramoto Gorenjske vzeti tu kak mandat. V Ljubljani se klerikalci ne upajo nastopiti z nobenim svojim odkritim kandidatom; zato so prepustili borbo dvema neodvisnikoma. Za ta dva neodvisnika se ženo predvsem Nemci in vrsta naprednih malkontentov, a tudi v Ljubljani je že danes gotovo, da je končna

zmaga naprednih dveh kandidatov dr. Tavčarja in dr. Trillerja zagotovljena. V najslabšem slučaju računamo z ožjo volitvijo za en mandat, ki pa tudi nedvomno pripade naprednjakom. V Idriji poizkušajo držati klerikalci svojega dosedanjega poslanca dekana Arkota. Poslali so zanj v boj svoja dva maršala dr. Šušteršiča in dr. Kreka. Toda Idrija je danes zopet napredna, kakor je bila za dobe poslanec dr. Ferjančiča in dr. Majarona. Združeni neklerikalni volilci v Idriji računajo zanesljivo na zmago svojega kandidata učitelja E. Gangla. Tako stoje danes v vseh kranjskih mestih stvari prav ugodno za napredne kandidate. Naša mesta so neomajne trdnjave napredne in svobodne misli. Ako store napredni volilci svojo narodno dolžnost, moramo zmagati povsod. Seveda proti izdajstvu in mameluštvu pa ni nobene zavarovalnice. Vzlic vsemu vemo že danes, da narodnonapredna deželnozborna delegacija v deželnem zboru ostane slej kot prej vplivna in močna!

Volilni shodi nar.-naprednega kandidata dr. Janko Vilfana. Za volivnim shodom v Kamniku se je vršil v nedeljo velik volilni shod v Trziču, kjer so zbrani volilci z navdušenjem sprejeli Vilfanovo kandidaturo. V sredo, dne 26. t. m. priredi dr. Vilfan volilni shod še v Radoljici. Kakor stoje danes stvari, je dr. Vilfanu izvolitev zagotovljena, ako store slovenski uradniki in učitelji svojo narodno dolžnost! Ta dva stanova bosta v petek odločala in nanju se trdno zanašamo. Ne dajte se terorizirati in preslepiti! Svobodni volilci ste! Volitev je tajna!

Sramotna agitacija! Za nemškutarja Detelo se je potezal župnik Špendal po navodilu ljubljanskega vodstva S. L. S. v Trziču. Ta župnik je Slovenec?! To je rodoljub in domoljub? Za Boga, ali res nekateri naši duhovniki ne znajo več misliti s svojimi možgani! Ali jim je „Slovenec“ sv. pismo, na katero prisegajo slepo? Pomislite, Špendal je dejal: „Kako more biti Detela nemškutar, če izvrstno slovensko zna in uraduje?“ Torej kdor slovenski govori in uraduje, je Slovenec?? Potem je vse kranjsko vladuo in sodno uradništvo slovensko! Vsi morajo govoriti in uradovati slovensko. Tudi Schwarz, Kaltenegger, Chorinsky, pa tudi dr. Egger, Dzimski in vsi najzagrizenejši ljubljanski Nemci govore slovenski — ali bi jih zato volili?! Mi vsi govorimo in pišemo gladko nemški; ali smo zato sploh možni kot kandidati nemških volilcev? Nikdar bi Nemci za nemška mesta ne postavili slovenskega kandidata, pa če bi pisal Goethejev jezik! Župniku Špendalu pa zadošča, da Detela govori in uraduje slovensko! Sramota! Postavimo same Nemce na čelo naroda; vsi bodo radi ali neradi govorili slovensko, toda — gorje naši narodnosti!

C. kr. okr. glavar Detela je vladni, nemški, protinarodni kandidat.

Zavedni Slovenci, volite soglasno rojaka dr. Janka Vilfana!

Ljubezen in ženitev. Celo to zlorablja klerikalci v agitačne svrhe za Nemca Detelo. „Kaj ima Detelova žena v politiki opraviti; ljudje se ženijo po srcu“. Tako piše „Slovenec“. Krasno, ginljivo! Zares, žene in otroke vlačiti v volilno borbo ni lepo. Toda mi ne žalimo nikdar družine in osebnosti ne poznamo. Čast ženi, četudi je Nemka, ako je blaga in dobra! Toda mož, ki ima nemško ženo in nemške otroke, tak mož, ki je vrhu tega še sam sin nemške matere, ne more biti slovenski poslanec! Vse, kar ljubi in goji glavar Detela, je nemško, njegova najsvetejša čustva so nemška in vse njegove misli nemške. Kako naj tak mož, pa naj bo sicer najblažja duša, dela, govori, čuti in misli s Slovenci in za Slovence? Ne, nikdar ni to mogoče. Kri ni voda; proti naravi se ne upre nihče. Zato pa bomo volili vsi **sina slovenske matere**, moža slovenske žene, delavnega vzorodoljuba dr. Janka Vilfana!

Detela, častni meščan Radoljice. Nasprotniki hočejo pobiti dr. Vilfana s tem, da je on sam predlagal, naj se Detela imenuje častnim meščanom Radoljice, in debelo tiskajo klerikalni listi častno diplomu, v kateri stoje besede „v priznanje velikih zaslug za napredek Radoljice“. Ta diploma bodi dokaz, da je glavar Detela umesten in sposoben za slovenskega deželnega poslanca. Človek se drži od strmenja za glavo pri takih dokazih. Saj je Ljubljana ob potresnem času tudi imenovala za častna meščana barona Heina in barona Bacquehema, — a kdaj bi si upali ljubljanski Slovenci tega ali onega voliti za slovenskega deželnega ali državnega poslanca! Častno meščanstvo je priznanje za lokalne, navadne gospodarske ali pomočne zasluge, nikdar pa ne za politične strankarske zasluge. Detela ima kot uradnik zasluge za vodovod radoljiški, za narodni napredek Slovencev pa nobenih. Detela je častni meščan Radoljice za lokalno pospeševanje gospodarskih interesov mesta, toda poslanec bodi glasnik narodnih, političnih in gospodarskih teženj Slovencev vsega volilnega okraja. Ako naj igrajo v Slovenceh častni meščani prvo politično ulogo, potem postane Kranjska v par letih nemška krajina. Za narodne voditelje hočemo **slovenskih meščanov**, ne pa nemških častnih meščanov!

Ali ste narodni samomorilci? Od strankarske strasti zaslepljeni zahtevajo nekateri slabi Slovenci, naj si volimo za poslanca tujca Nemca, hlapca nemške vlade. Sami naj si denemo vrv okoli vratu? Sami naj se zapišemo narodnismrti? Najnavadnejši hribovec slovenskega rodu bi nam bil ljubši, kakor nemškomisleč c. kr. glavar. Hribovec Slovenec, pa če bi bil analfabet, je vendar naš rojak, je naš krvni brat, sin iste očetnjave! Nemec pa je naš tisočletni sovražnik! Vsa zgodovina govori tako, in že Jurčič je v svojem

„Tugomeru“ pokazal, da je renegat še hujši kot German, da je poturica škodljivejši narodu kot Turek. Zato narodni samomorilci nočemo biti. Ni nas oslepila strankarska strast, ne moremo in ne smemo pozabiti, da smo Slovenci, ki hočemo na domači svoji zemlji sami sebi gospodovati. Že tako se dovolj neusmiljeno koljemo med sabo, a zdaj naj sami izročimo meč tujcu, da nas obglavi? Da, to žele Nemci, to želi nemški „Volksrat“ ljubljanski in zato so zapeljali nekatere naše rojake v to pregrešno igro. Iz golega sovraštva do narodnonapr. stranke hočejo nekateri v lastno sramoto in v narodno največjo škodo, da nam bodi Nemec Detela poslanec. To je do neba vpijoč greh. Mi pa, ki smo tudi še v tem volilnem boju ostali trezni in mirni, bomo volili le Slovence, kajti mi nočemo, da bi Nemec pel o nas, kakor je pred 100 leti pel švicarski klepar Wiedmer o svojih švicarskih rojakih:

„Und die größten aller Kälber wählten ihren Metzger selber!“

(In največja teleta so si izvolila sama svojega klavca!) — Bratje Slovenci, bodite trezni možje, ne neumna teleta! Volite po mirnem in treznem prevdanku **Slovenca narodnjaka dr. Janko Vilfana!**

Glavar Detela nas prezira!

To je dokazal s tem, da se svojim volilem sploh ni predstavil, da ni priredil nobenega volilnega shoda, ter da se za svoj mandat sploh nič ne poteza. Vso agitacijo je prepustil Nemcem, nemškim birokratom in duhovnikom. Sam pa se noče ponižati, da bi stopil milostno doli s svojega visokega stola med nas volilce. Detela pravi: „Če hočejo, naj me volijo, če pa nočejo, mi ni nič za to, avanziram vseeno“. To je prava nemška birokratska ošabnost, ki je za vse Slovence brez razločka silno žaljiva. Že danes nas Detela prezira, kakšen bo šele, če postane poslanec!

Kaj more za to, da ima nemško mater? Tako je vprašal župnik Špendal, ko je priporočal volilcem Detelo za poslanca. Strašno vprašanje! Kdo pa zameri in očita Deteli njegovo nemško mater? Nihče na svetu! Naj bo zdrava in srečna, saj je — mati! Klobuk doli pred vsako materjo! Toda ta mati je Nemka, zato jenjen sin Nemec, njegov materni jezik je nemški in njegovo mišljenje je nemško. To je priznal župnik Špendal! Nemca pa Slovenci ne bodo volili! Čast njegovemu delu, priznanje njegovim zaslugam, toda zastopnik Slovencev rojen Nemec ne more biti!

Kranjsko nemštvo postane vsled podpore slovenskih klerikalcev in c. kr. nemške vlade v dežel. zboru druga najmočnejša stranka. 83 nem. veleposestnikov dobi 10 nem. poslancev, nem. Kočevje da enega nem. poslanca in zdaj naj dobe Nemci z Detelo še enega svojega pristaša!? Tako bi imeli kranjski Nemci skupno **12 deželnih poslancev**. Klerikalci bi imeli 18 poslancev, narodnonapredna stranka pa le 7! To je želja Nemcev, zato delajo na vse kriplje za Detelo. Mesta naj se spravijo ob vso politično moč, meščanje naj izgube ves svoj vpliv. Me-

ščanom naj režejo kruh agrarci in nem. veleposestniki. Že danes je gotovo, da bo draginja po mestih še večja, če se izpolni nem. želja.

Kranjski Nemci hočejo po vsi sili zopet igrati ulogo v slovenski deželi. Zlasti hočejo priti za vsako ceno v ljubljanski občinski svet. Zato iščejo zaveznikov, ki bi jim podarili par občinskih mandatov. Te zaveznike zdaj Nemci podpirajo, da bodo mogli potem polagati svoj račun. Narodnonapredna stranka je spravila Nemce že skoraj ob ves vpliv, a zdaj izkušajo ti Nemci zlesti zopet kvišku s pomočjo hvaležnih Slovencev, katerih candidature podpirajo. Graški nemški listi imajo vedno prvi vse najvažnejše ljubljanske politične novice, prinesli so prvi imena kandidatov, ki nastopajo proti narodnonapredni stranki, in vse kaže resnico nemškoklerikalne zveze. Klerikalci se branijo očitanja, da so zvezani z najhujšimi narodnimi nasprotniki s tem, da pravijo: Saj je bila z Nemci zvezana več let tudi narodnonapredna stranka. Hribar in dr. Tavčar sta podpisala pogodbo z Nemci, — mi pa liberalce le posnemamo! Toda ta izgovor je debela laž. Bivša „Zveza“ narodnonapredne stranke z Nemci ni bila politična, ni dala Nemcem nobenih mandatov in nobenih novih pravic. Bivša „Zveza“ je imela le ta namen, da se ohrani slovenskemu gledališču stalna podpora dežele; nova zveza klerikalcev z Nemci pa je dala Nemcem že nemško gimnazijo in naj jim da zdaj še poslanca Nemca Detelo!

15 kmetskih županov je objavilo v „Slovencu“ neko očitvidno od nekih duhovnikov Špendalove narodne zavednosti sestavljeno in iz Ljubljane naročeno „Izjavo“, v kateri se ti kmetski županje zahvaljujejo glavarju Deteli za njegovo pospeševanje bohinjskih planin, bohinjske železnice in nabrežnih naprav ob Lipnici in Savi. Hvaležnost je lepa čednost, in prav je, da so kmetje Deteli hvaležni za vse, kar je c. kr. glavarstvo končno storilo zanje. Toda to „Izjavo“ izrabljati za agitačno sredstvo v gorenjskih mestih, je nes pametno. Pozabiti pa tudi ni, da je storil g. pl. Detela vendarle samo svojo dolžnost. Vlada je storila le, kar je morala, in pl. Detela je storil le, kar so že dolga leta zahtevale vse prizadete kmetske občine. Vse te naprave plačuje dežela, jih plačuje naš narod s svojimi davki in dokladami, vse so si Slovenci priborili in sami zaslužili — podaril jim ni g. pl. Detela prav ničesar. Glavar je storil le svojo uradniško dolžnost, za kar je vendar plačan, in kar je storil Detela, bi storil vsakdo na njegovem mestu! Storit bi bil namreč moral.

Nemška Detela je sicer prav koristna rastlina; toda še živini ne dé dobro, če se je preobje. Tembolj pa nam volilem popolnoma zadošča, da se šopiri na vladnem polju; če bi se hotela pokazati na deželni zemlji, tedaj pa le vkup s praslami in motikami in populimo jo tam, kjer niso njena tla!

Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpada!

so že pri prvi komisiji zahtevali slovensko šolo. Člani dotične komisije in tudi okrajni glavar je obljubil, da se bo ustreglo želji po slovenski šoli. Okrajni šolski svet je sklenil, da mora biti šola slovenska in je poslal tozadevni sklep c. kr. okrajnemu šol. svetu v Velikovec. Že nekaj mesecev je od tega, a glede učnega jezika se ni še ničesar ukrenilo. Seveda je zato tudi nemogoče naročiti potrebnih knjig in učitelj mora menda poučevati — brez knjig. Ako bo pa učni uspeh nepopoln, bo seveda zopet učitelj kriv, ker c. kr. oblasti so zmeraj nedolžne. Višje šolske oblasti se za nas pač prav nič ne brigajo. Tako pa ne pojde več dalje! Slovenci plačujemo davke, pošiljamo svoje sinove k vojakom, in zato ne trpimo, da bi se ne oziralo na naše opravičene zahteve. Slovenski pouk pa zahtevamo z vso pravico, ker prebivamo v slovenskih krajih. Strojanci, ne odnehajte od svojih pravičnih in opravičenih zahtev, držite se trdno kakor doslej in vaše postavne želje se morajo izpolniti!

Novi volilni red za Goriško-Gradiščansko je nekaj nečuvno zmedenega in nerazumljivega. Ta „red“ je tako nereden in zmešan, da si ga lahko tolmači vsak po svoje. Tako je seveda naravno, da so zdaj posamezna glavarstva čisto konfuzna. § 19 n. pr. izključuje žensko od volilne pravice. §§ 17 in 18 pa pravita, da imajo ženske v mestih, trgih in industrialnih krajih volilno pravico. Eno glavarstvo tolmači sedaj paragrafe tako, da bodo po nekaterih okrajih ženske volile, po drugih pa ne. — Dalje so v nekaterih občinah volilci II. razreda že oni, ki plačajo po 5 K davka; v drugih občinah pa niti oni volilci niso v II. razredu, ki plačajo po 29 K davka. III. razred je pa sploh izključen od volitev za deželni zbor. Glede ožjih volitev sploh ne stoji ničesar v volilnem redu. Kdo naj jih razpiše, kako in kaj — sploh nič! Glede veleposestev se laški in slovenski tekst volilnega reda ne krijeta ter si toliko nasprotujeta, da je padlo na Krasu število veleposestnikov na — ničlo, laških veleposestnikov v Gorici je pa uprav velikansko število. Zgrajeno je torej vse tako, da je Lahom v korist, Slovincem pa v veliko škodo.

Goriški deželni odbor jako vestno skrbi, da se izpolni zgodovina Goriške ter se ohranijo njene starine. Goriški antikvar Gyra je bil nabral tekom 20 let velikansko število pergamentov in spisov, ki so za zgodovino Goriške neprecenljive vrednosti in važnosti. Med njimi so razni plemiški diplomati, fevdna pisma — ter zanimivi zapiski plemenitaških, zgodovinskih rodov. Vso ogromno in nenadomestljivo zbirko je omenjeni antikvar ponudil že pred letom deželnemu odboru, naj bi jo nabavil za deželni muzej ter je prepustil dež. odboru, naj določi ceno. Gyra na to ponudbo sploh ni dobil več mesecev nikakega odgovora. Vprašal je sam o petovanu pri dež. odboru kako stoji stvar. Toda dež. odbor se ni mogel odločiti. Minilo je celo leto, Gyro, sit čakanja, je prodal prav drago vse toli važne dokumente — v inozemstvo. Tako je prišel goriški dež. muzej po brezbriznosti deželnega odbora ob nenadomestljive, dragocene in avtentične podatke svoje dežele. Saj je v zbirki mnogo dokumentov, ki jih ne navaja noben zgodovinar; nekateri izmed njih izpodbijajo napačne podatke o zgodovini poknežene grofije Goriške-Gradiščanske.

Riemanje. Zadnje dejanje riemanjske tragedije pričenja in v kratkem bo končano, kajti vse je pripravljeno na zaključek. Odgovorni bodo za ta zaključek tisti, ki so s svojo trdovratnostjo in z nestrpnim fanatizmom pred sedmimi leti zakrivali ves konflikt. Po svojem kancelarju Merry de Val je sporočil papež Pij X. ljubljanskemu notarju Ivanu Plantanu, zastopniku Riemanjcev, svojo prošnjo, naj pomirja Riemanjce in naj vpliva nanje, da ne odpadejo od vere. Rim se torej vendar ozira na Slovence! Ljubljanski škof Anton Banaventura je poslal Plantanu pismo s sledečimi besedami: „Visokemu naročilu se odzivajoč Vam pošiljam prepis (odloka). Prosim Vas, izvolite razburjene Riemanjce pomiriti in jih s svojo vplivno besedo nagniti, da se podvržejo odloku sv. Očeta; od-

vračajte jih od naklepa, zapustiti sv. vero svojih očetov in dedov. Blagoslova iz nebes Vam želi...“ Malokdo je bil že tolikokrat tarča najgrših osebnih napadov in žalitev v klerikalnem časopisju, kakor notar Plantan, ta „liberalec, brezverec i. t. d., i. t. d.“ A glejte! Čudna so božja pota, in „liberalni brezverec“ Plantan je dobil zdaj po ljubljanskem škofu od Vatikana mandat, naj posreduje v prid katoliške cerkve! Zares, usoda dela kaj čudne dovtipe v zgodovini slovenskega naroda. Ne dvomimo, da dobe Riemanje s svojo junaško značajno versko narodno afero svojega poeta. Tragedija postaja vedno veličastnejša in imponujoče resna.

Nov slovenski socialistični list. V soboto dne 29. t. m. izide v Trstu nov slovenski socialistični list „Železničar“, ki bo izhajal po trikrat na mesec kot glasilo slovenskih organiziranih železničarjev. Socializem se torej na Slovenskem razširja; l. 1908 nam je prineslo že dva slovenska socialistična lista. To je vse prav lepo in dobro, samo ko bi slovenski socialisti posnemali svoje laške in nemške tovariše, ki ostanejo izvečine navdušeni Lahi in Nemci, dočim se slovenski socialisti tako radi potapljaajo v mednarodnem morju. Res je, da je socializem internacionalen, toda kri ni voda, Slovenec ima lahko socialistično naziranje, a naj ostane pri tem vendarle narodnjak!

Zaupniki Nemcev ne morejo biti zaupniki zavednih Slovencev!

Kranjsko.

Jzid deželnozborskih volitev

je bil sledeči:

Sodna okraja Ljubljana-Vrhnika: Oddanih je bilo 2653 glasov, od katerih je dobil dr. Šušteršič 2399, Povše 2486, Petrič 127, Čobal 93, Kolenc 40, neveljavnih 126.

Sodna okraja Kamnik-Brdo: Oddanih je bilo 1798 glasov, od teh je dobil dr. Krek 1710 glasov, drugo neveljavno.

Sodna okraja Radoljica-Kranjskagora: Oddanih je bilo 1161 glasov, od teh Pogačnik 1031, drugo neveljavno in razcepljeno.

Sodni okraji Kranj-Skofja-Loka-Tržič: Od 1871 veljavnih glasov Demšar 1835, Zabret 1809, razcepljenih 24, neveljavnih 84.

Sodni okraji Postojna-Logatec-Senožeče-Ilirska Bistrica-Cirknica: Od 3065 veljavnih glasov je dobil dr. Žitnik 2267, Drobnič 2209, Čuček 800, Martinčič 784, 28 razcepljenih, 84 neveljavnih.

Sodna okraja Idrija-Vipava: Veljavnih glasov 1531, od katerih je dobil Lavrenčič 1061, Premierstein 454, Mlinar 16, neveljavnih 16.

Sodni okraji Ribnica-Velike Lašče-Kočevje: Merhar 525, Rus 392, Jaklič 1489, Bartol 1414, neveljavnih 138.

Novomesto - Kostanjevica - Krško: Veljavnih 1599, od teh Dular 1510, 89 razcepljenih, 30 neveljavnih.

Sodna okraja Črnomelj-Metlika: Od 1620 veljavnih glasov jih je dobil Šuklje 924, Mazelle 696, 6 jih je bilo razcepljenih, 33 neveljavnih.

Sodni okraji Trebnje-Zatična-Zužemberk-Mokronog-Litija-Rateče: Od 3504 veljavnih glasov jih je dobil Košak 3132, dr. Lampe 3070, Mandelj 3008, Prijatelj 190, Pehani 188, Tomić 175, Slane 171, Weinberger 87, Čobal 95, Mlinar 71, Firm 62, razcepljenih 126, neveljavnih 210.

Kakor znano, se narodnonapredna stranka volitev v kmetskih občinah letos ni udeležila, nego je prepustila boj naprednim kmetskim organizacijam, ki so dosegle, zlasti na Notranjskem, prav lepe uspehe. Pomisliti treba, da sta napredni kmetski organizaciji na Dolenjskem in Notranjskem še mladi in nerazviti! Vztrajno dalje do končnega uspeha! Prvi boj je bil najboljša šola. — Velezanimiv je bil boj v okraju Črnomelj in Metlika, kjer je Šuklje le z največjim naporom ter z ljuto agitacijo ljubljanskih duhovniških agitatorjev prodril proti samostojnemu kandidatu Mazelletu. Večina 228 kmetskih glasov za Šukljeta pač ni imponujoča! Ako bi se bilo v tem okraju razsežneje agitiralo, bi bil Šukljeta poraz gotov. Delajmo, da je bila ta zmaga zadnja, ki so jo dosegli klerikalci v tem okraju. V Notranjski in Belokranjski se svita in vstaja beli dan. — Zanimiva je prikazen, da je dobil dr. Šušteršič celih 87 glasov manje, kakor Povše! Dokaz, da se je popularnost tega generala začela majati. Obrtniki, so ž njim že dolgo nezadovoljni.

Ne za osebe, nego za načela kulturnega in gospodarskega napredka slovenske Ljubljane!

Slovensko uradniško vprašanje v proračunskem odseku. Posl. dr. Žitnik se je v proračunskem odseku prav energično potegnil za konceptno uradništvo pri finan. ravnateljstvu v Ljubljani. Dvakrat, trikrat se mora premisliti absolviran jurist, preden nastopi uradniško pot pri finančni upravi. Oženjeni, nad 30 let stari finančni praktikantje morajo služiti državo za sramotni adjutum. Lani se je vladi dovolilo 33 milijonov za izboljšanje plač državnih uradnikov nižjih razredov, a v Ljubljani ni bilo niti sledu teh milijonov. Ko so začeli praktikantje akcijo zaradi svojih prejemkov, se jim je cinično reklo: „Ne ženite se! Hodite v ljudsko kuhinjo jest ali pa kandidirajte v deželni zbor!“ Razmere so pač abnormalne, ako sedi konceptni uradnik že 11—15 let v IX. in X. plačilnem razredu. Že 6 let ni bilo v statusu prazno nobeno uradniško mesto, ker se vrivajo v Ljubljano na višja mesta tuji, nemški konceptni uradniki. Domači sinovi morajo lačni čakati, tuji pa jedo maslen kruh. Ako vlagajo prošnje, se jih ozmerja ali pa sploh ne dobe nobenega odgovora. Isto velja o računskih uradnikih. Dva uradnika, ki imata že 18 službenih let, sta še vedno in sicer že 9. leto v X. službenem razredu. Nato je poslanec Žitnik obširno utemeljeval resolucijo, naj pomakne vlada Ljubljano iz III. razreda v II. razred aktivitetnih doklad. Že lani je ta odsek soglasno odobril istotako resolucijo. Ljubljana ima danes nad 43.500 duš ter ima vso zakonito pravico, da pride v II. razred. Slovenski uradniki so gotovo hvaležni vsakemu poslancu, ki se jih spominja na odločilnem mestu. V tem oziru je slovensko uradništvo povsem solidarno po geslu: Vsi za enega, eden za vse! Danes meni, jutri tebi! Toda akcijo, ki jo je sprožil zdaj posl. dr. Žitnik, je že lani začel z vso energijo ljubljanski občinski svet ter jo je z vso in z odkritosrčno vnemo nadaljeval tudi poslanec Hribar v parlamentu. Posl. Žitnik to akcijo le nadaljuje, dvomimo pa, da jo nadaljuje brez tendence. Pred durmiso deželnozborske volitve in le dva meseca sta do dopolnilnih volitev za obč. svet ljubljanski. S. L. S. se dela danes navdušena za slovensko uradništvo in zdi se nam, da poizkuša predreti tudi politično solidarnost baš pri ljubljanski finančni direkciji. Ena lastovka pa še ne prinaša pomladi, zato pa vzlic Žitnikovemu govoru v proračunskem odseku ne pozabljam še le nedavnih vehementnih naskokov dr. Šušteršiča („Union“), dr. J. E. Kreka (Kamniški dom) in posl. Gostinčarja (Dunaj) na slovensko uradništvo, kateremu so klerikalni poslanci očitali lenobo, krivoprisežništvo, pristranost v uradu. Poslanec Žitnik je storil le svojo dolžnost, naj jo stori še vlada! Even. špekulacije na značajnost slovenskega uradništva pa zavračamo. Za skledo leče se ne prodajajo.

„Slovenec“ nas občuduje! Resnično, zaničevanje, psovanje in poniževanje narodnonaprednih volilcev se je naenkrat preobrnilo v občudovanje. Vsi smo bili še včeraj tepci, neznačajniki in semtertja tudi malo lopovi, a danes smo simpatični, dragocen faktor, pravi biser. „Slovenec“ piše doslovno: „Občudujemo brezmejno zvestobo velikega delameščanstva do narodnonapredne stranke... s človeškega stališča soditi je simpatična in upravičeno najlepše nade za prihodnost našega naroda... našega v svojem jedru tako naprednega za vse lepo in dobro zavzetega naroda.“ To se pač čita kakor očitovanje ljubezni, kakor volilen oklic najliberalnejšega kandidata! Našo „zvestobo“ občuduje in ima „najlepše nade“! Priznava, da je naš narod v „svojem jedru napreden“, ne nazadnjaški! Bog dal, da bi vedno ostalo tako, in da se izjalovijo nade „Slovenca“, ki upa, da bo kdaj ta narod po njegovi volji „zvest“ in „napreden“. Toda ne, mogoče je vendarle, da pridemo kdaj Slovenci vseeno še skupaj ter da bomo tvorili vsi le en slovenski tabor. To pa se zgodi takrat, ko postanejo vsi Slovenci na-

predni, svobodomiselní demokrati! „Slovenec“ naj dela na to, da se zgodi to čimprej!

Blamaža — pristranosti okrajnega glavarja. Na Črnem vrhu nad Idrijo službujoči nadučitelj Fran Silvester je bil izpuščen iz volilnega imenika deželnozborskih volilcev. Pritožil se je zato pri zagrizenem klerikalnem županu na Črnem vrhu Rudolfu, ki je dostojno nastopajočega nadučitelja nesramno ozmerjal ter mu je očital, da je sleparil pri prepisovanju imenikov državnozborskih volitev. Silvester se je vsled tega nekoretnega postopanja županstva pritožil na okrajno glavarstvo, češ da mu je županstvo tudi zabranilo vpogled v volilni imenik. Logaški okrajni glavar, nemškutarski klerikalec Ekel pa je z neutemeljeno in protizakonito ter naravnost porogljivo pisano razsodbo zavrnil Silvestrovo pritožbo ter je kot predsednik okrajnega šol. sveta dal svojemu podložniku še strog ukor. Odlok v Logatecu, torej v popolnoma slovenskem kraju službujočega glavarja Ekla je pisan uprav v škandalozni slovenščini. Nadučitelj Silvester se je pritožil na deželno vladu v Ljubljani in tudi volilni shod v Idriji dne 9. t. m. je zahteval, da c. kr. dež. vlada v Ljubljani ta slučaj preišče ter da nadučitelju Silvestru popolno zadoščenje. In to zadoščenje je g. Silvester tudi dobil. C. kr. dež. vlada je naložila nedavno istemu gospodu okr. glavarju, — ki je tako kruto in neopravičeno žalil nadučitelja Silvestra — naj sporoči Silvestru, da je razsodba okr. glavarstva glede tega slučaja logaškega — razveljavljena. Nadučitelj Silvester je dobil svojo pravico, g. Ekel in g. Rudolf pa sta smrtno blamirana.

Kočevska „Germanija“ v nevarnosti. Vas Laze blizu Kočevja ima sicer za prebivalce Kočevarje, ki pa govore vsi slovenski, ker je vas od treh strani obdana od Slovencev. Da se pa ne bi ti slovenski Kočevarji odtujili skrbni materi Germaniji, hoče imeti Schulverein na Lazah nemško šolo. Ne samo to: na Laze naj bi se vsolala potem tudi Radoha, ki je popolnoma slovenski kraj. To šolo naj bi vzdrževale občine vsolanih vasi; pouk pa bi bil seveda nemški. Že enkrat je onemogočilo to namero županstvo Šmihel-Stopiče s svojim energičnim nastopom proti germaniziranju popolnoma slovenskih krajev. Toda Schulverein je dobil dobrega pomagača in zaveznika Gorianjca, lastnika gradu Pogane ter parne žage v Radohi. Ta gospod, ki kuje na Slovenskem denar, ponuja Lazarjem brezplačno material za šolo, samo zvoziti bi ga morali kmetje brezplačno na stavbišče. Schulverein pa jim obljublja denarne podpore, samo naj energično zahtevajo ustanovitve šole. Ker pa na Lazah ni dovolj otrok za šolo, zato hoče Goriany potisniti v šolo otroke svojih delavcev, ki so pa vsi Slovenci. Za sedaj se je ta zadeva odložila. Toda belokranjska železnica bo tekla mimo Laz, prišli bodo nemški uradniki — kakor je to že običajno, in vprašanje glede nemške šole za — Slovence bo stopilo zopet na površje. Kočevarji naj le imajo svojo nemško šolo, odločno pa moramo protestirati, da bi se vsolali v to nemško šolo tudi Gor. Laze in Radoha, kjer prebivajo Slovenci. Ustanovi naj se čimprej slovenska šola v Rožnem dolu, ki je prav blizu Radohe! To je nujno potrebno!

Hrvatski tečaj. „Splošno slovensko žensko društvo“ v Ljubljani je otvorilo nedavno za svoje članice tečaj za hrvatski jezik. Poduk je v svoji znani požrtvovalnosti prevzel veliki prijatelj in pospeševatelj jugoslovanske ideje, gosp. prof. dr. Fr. Ilešič. Tečaj poseča 96 gospej in gospo-

dičen, kar je gotovo impozantno število. Društvo pa vzdržuje tudi češki tečaj.

Mlekarsko šolo (petmesečen tečaj) otvori c. kr. kmetijska družba kranjska s pomočjo državne in deželne podpore in vsled pripomoči mlekarske zadruga na Vrhniki dne 1. aprila t. l. na Vrhniki. Pouk na šoli bo trajal od 1. aprila do konca avgusta t. l. Šola bo teoretično-praktična ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo o izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vršil tudi pouk o mlekarski kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmljenju molzne živine, o kožnih boleznih, o mlekarskem združništvu. Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarskih strojev in parnih kotlov. V mlekarsko šolo, kjer bo pouk

brezplačen, se sprejme 12 učencev, ki bodo imeli brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekaterim nepremožnim kranjskim učencem bo mogoče dati podpore iz državnega, oziroma deželnega prispevka. Sprejemajo se tudi učenci, ki si sami poskrbe za stanovanje in hrano. Prošnje za sprejem je poslati do 15. marca t. l. na podpisani odbor. Prošnjam je priložiti spričevalo o ljudskošolski izobrazbi in zdravniška spričevala o popolnem zdravju. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kaki mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarske zadruga. Po končanem pouku v šoli se morajo učenci podvreči izpitu ter dobe o njem spričevalo, ki jih usposobi za voditelje mlekarn. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Rimska cesta 2.

Hilšerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi

piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uглаševanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Podružnica v Spljetu

Delniška glavica:

2.000.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4¹/₂ %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 24 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotočva.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdržene obresti vsacega pol leta h kapitalu.
po Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega,
ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v
to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na
kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način
se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred
na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku
je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Za vsako gospodinjstvo je najkoristnejše
božično darilo „Original Singer-jev šivalni stroj“.

Pazi naj se, da se
nakupuje samo v naših
prodajalnah.

Naše prodajalne se
vse poznajo po tem
znamenju.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Kranj, Glavni trg 192.
Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje v Kranju.

Pozor!

S tem si dovolj opozoriti svoje cenjene odjemalce pred šivalnimi stroji, ki
jih ponujajo drugi kupčevalci pod imenom „Original Singer“.
Ker mi nikdar naših strojev na druge trgovce ne oddajamo, so ti k večjemu naši stari rabljeni
ali iz trejše roke kupljeni, za katere pa mi ne moremo jamčiti in ne dati posameznih delov.

Poskusite
in priporočite
== izdelke ==

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

MAKSIM
GASPAR

V popolnjenje svoje zbirke
▲ ▲ ▲ kupujem raznovrstne

starine

sosebo iz naše domovine, kakor: izkoptine vseh dob, orožje,
knjige, slike, rezbarije, veznine, porcelan,
razno hišno orodje, novce, dragulje itd.

J. N. Sadnikar

▲ ▲ v Kamniku

Starine sprejemam tudi na ogled; kar mi ne ugaja, vrnem franco.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna
raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen
hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah
od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v Wolfvih ulicah št. 12.

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgov-
skega zavitka do ob-
širnega cenika.
Tisk umetniških raz-
glednic.
Postrežba točna.

TISKARNA KJNIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VEC-
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI
NAJOBSEZNEJŠA DELA. = = IZVRŠITEV VEDNO
□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s pri-
logo „Kamničan“ in
„Slov. Gospodinja“ ter
„Oglasnika“.
Trgovina s papirjem
in pisalnimi potreb-
ščinami.
Knjigoveznica.

Fran Čuden

v Ljubljani ~ v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Ekspert. Ceniki zastoj in poštne prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delce, okove vse vrste za stavbe in po-hišstvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sred-stvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobl. se povsod

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izdelanih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

književ in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3.20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V pla-tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehnic in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebrnih žep-nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in sre-brnine. ~ Cene nizke.

Cenovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovaren, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izdelanih oblek za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-fijske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60. Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-hvalnih pisem zastoj in franko.

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih boi leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-Köln ob Rennu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom vsakomur priporočala. ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek se je pokazal že po 3 dnevni uporabi popolnoma in vse se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1.20, tudi v znamkah) razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštino je plačati.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-nejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skontraciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1906 K 11,325.728-62.

Denarni promet K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.